

Minister urobil krok k poľnohospodárom, ktorí chcú vyrábať

Nemecko si počas svojho predsedníctva v Rade Európskej únie stanovilo za cieľ uzavrieť rokovania k novej Spoločnej poľnohospodárskej politike Európskej únie. V pondelok sa uskutočnilo druhé stretnutie Rady ministrov pod nemeckým predsedníctvom, ktorého sa zúčastnil aj Ján Mičovský, slovenský šéf rezortu pôdohospodárstva.

Na jeho vystúpení bolo sympatické, že v závere rokovaní o európskej agropolitike, ktorá bude platiť do roku 2027, mal odvahu uviesť za Slovensko číslo, s ktorým jeho zahraniční kolegovia nemohli počítať a už vôbec ho brať vážne.

Ide o percento viazaných podpôr k priamym platbám, ktoré by podľa jeho vyjadrenia, pred kolegami z európskej dvadsaťsedmičky, malo dosiahnuť až 25-percent. Ján Mičovský síce v tej istej vete uviedol, že ak by to bolo neprijateľné pre ostatných kolegov, tak Slovensko bude požadovať minimálne 13-percent na viazané platby plus 2-percentá na bielkovinové plodiny. Z pohľadu postupného uzatvárania rokovaní ide o prekvapivú a zdá sa že za Slovensko aj zásadnú požiadavku. Európska únia sa pritom už pred desaťročiami odviazala od podpory produkcie agrárnych komodít.

Prebytky vystriedalo odviazanie od produkcie

Podpora výroby agrárnych komodít v Európskej únii sa datuje k vzniku európskej agropolitiky v povojnovom období. Jej cieľom bolo najmä naštartovať vojnu zúboženú Európu k produkcii potravín. Výroba v dôsledku podpory produkcie rástla a tak sa časom začalo hovoriť o obrovských prebytkoch, ktoré vznikli za štedrého príspevia európskych agrárnych podpôr. Výrazné odviazanie od podpory produkcie prinieslo až nové tisícročie a preto viazané priame platby na produkciu tvoria len nepatrnú časť podpory poľnohospodárskej výroby. Dokonca aktuálny návrh novej agrárnej politiky hovorí, že viazané priame platby majú opäť poklesnúť a to len na 10 plus 2 percentá na bielkovinové plodiny.

Slovenské poľnohospodárstvo ale zažilo iný príbeh ako západoeurópske štáty. Z krajiny, ktorá si bola schopná vyrobiť dostatok bravčového mäsa, ovocia alebo zeleniny, sa stala v priebehu tridsiatich rokov automobilová veľmoc bez dostatku vlastných potravín.

Najvýraznejší pád slovenského poľnohospodárstva sme zažili v období transformácie, keď počty hospodárskych zvierat prudko poklesli a hromadné vybíjanie napríklad aj hodnotných

zvierat spôsobilo, že priemerná úžitkovosť na dojniciu bola v prvej polovici 90. rokov nižšia, ako v roku 1989.

Pád poľnohospodárskej výroby a jej pestrosti sa ale nezastavil ani po vstupe do Európskej únie. Slovenské poľnohospodárstvo nevedelo využiť európske zdroje k zvyšovaniu pridanej hodnoty a k svojej modernizácii. Práve naopak, podiel celkových podpôr na výnosoch poľnohospodárskych subjektov je čím ďalej vyšší a rezort sa stále viac spolieha na eurodotácie.

Nemci rokujú o otázkach fundamentálneho záujmu

V tejto situácii sa zdá, že čím vyššie viazané platby na produkciu, tým lepšie pre smerovanie nášho poľnohospodárstva. Viazané platby sa od vstupu do EÚ stali jedným z mála symbolov podpory, ktorá prispieva k životaschopnosti vidieckych oblastí. Slovensko aj v súčasnosti prostredníctvom viazaných priamych platieb vo výške 13-percent podporuje ovocie, zeleninu alebo živočíšnu výrobu, teda sektory, ktoré sú slabo podporované aj na slovenskej úrovni zo štátneho rozpočtu.

Nemecké predsedníctvo v týchto dňoch rokuje so svojimi partnermi – členskými štátmi, o otázkach fundamentálneho záujmu. Má ísť o také oblasti, z ktorých člen EÚ nie je ochotný ustúpiť. Pre Slovensko to má, podľa informácií poľnoinfo.sk, byť udržanie viazaných podpôr aspoň na úrovni 13 + 2 percenta. Ak je to tak, tak minister urobil krok k poľnohospodárom, ktorí chcú vyrábať.

Autor článku: Juraj Huba